

Grundlag af det nævnte Flertalsforslag. Jeg kan derfor heller ikke tænke mig, at vort lille Lovforslag vil møde Modstand her i Tinget eller i det andet høje Ting, saa meget mindre som begge Rigsdagens Ting tidligere har udtalt sig om Fæstespørgsmaalets Løsning og betonet, at Rigsdagen havde fuld Raadighed over Afgørelsen af hele dette Spørgsmaal.

Fæstespørgsmaalet er jo ikke nyt her i Landet. Allerede i 30-erne blev det meget indgaaende drøftet i Stænderforsamlingerne, men disse havde som bekendt kun raadgivende Myndighed. Ogsaa i den grundlovgivende Rigsdag var Spørgsmaalet til Behandling; Balthazar Christensen stillede saaledes en Forespørgsel til Regeringen om dens Stilling til Sagen, men Regeringen var utilbøjelig til at tage Spørgsmaalet op til Gennemførelse. Da Grundloven var givet, kom Fæstesagen ogsaa gentagne Gange til Behandling i Rigsdagen. Regeringen vilde fremdeles ikke tage sig deraf, og de forskellige Forslag blev indbragt ad privat Vej. I Februar 1856 stillede Orla Lehmann Forslag om en Henstilling til Kongen om, at der maatte blive forelagt den næste Rigsdag et til Fæstesagens Afgørelse sigtende Lovforslag. Forslaget, der havde Form af en Paastand paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen, blev henvist til et Udvalg, og dette afgav i sin Betænkning en Udtalelse om, at det var ønskeligt at faa Fæstespørgsmaalet løst, ja, at det var Rigsdagens uafviselige Kray, at man tilstræbte dette. I den nævnte Henstilling til Regeringen var der ogsaa givet bestemte Regler for, hvorledes Sagen burde fremmes. Man udtalte sig for, at Fæstet eventuelt kunde afløses ved Tvang gennem offentlig Auktion. Forslaget blev i Landstinget vedtaget enstemmigt med 41 Stemmer. Samtidig behandlede i Folketinget et af J. A. Hansen indbragt Lovforslag om det almindelige Fæstes Afløsning; men da Landstinget havde vedtaget det nævnte Forslag, standsedes Behandlingen af det i Folketinget privat indbragte Lovforslag, og Folketinget vedtog med 81 Stemmer mod 5 et ganske ligelydende Forslag om Overgang til næste Sag paa Dagsordenen, altsaa en bestemt Opfordring til Regeringen om at søge Fæstespørgsmaalet løst paa den Maade, Rigsdagen nærmere havde angivet. Regeringen forholdt sig imidlertid passiv, og Sagen laa stille hen indtil Samlingen 1869—70. Da indbragte J. A. Hansen paa ny et Lovforslag om Fæsteafløsning. Det gik igennem Folketinget og

kom til Behandling i Landstinget; men blev her standset ved, at Orla Lehmann paa ny stillede Forslag om en „motiveret Dagsorden“, et Forslag, der var om muligt endnu mere bestemt end det, Landstinget vedtog i 1856. Dette Forslag, som Landstinget vedtog i 1869—70, altsaa under 66-Grundloven, lød saaledes: „Idet Landstinget fastholder, at Lovgivningsmagten er berettiget til at paabyde Fæstets Overgang til Selveje, og at Forslaget til en saadan Lov helst bør udgaa fra Regeringen, gaar det over til næste Sag paa Dagsordenen.“ Jeg anfører dette som et Bevis paa, at Rigsdagen har fuld Raadighed over Fæstespørgsmaalets Løsning, og at det ogsaa altid har været Rigsdagens Opfattelse.

Jeg skal ikke ved denne Lejlighed komme ind paa Lovforslagets Enkelt-heder, det er jo i det hele taget ikke meget udviklet. Jeg skal dog lige nævne Bestemmelsen i § 5, hvorefter Afløsningskommissionen sammensættes paa den Maade, at Landbrugsministeren udnævner dens Formand, medens i hvert Afløsnings-tilfælde Ejeren og Fæsteren hver udnævner sin Tillidsmand. Man kunde naturligvis gaa en anden Vej, og Forslagsstillerne har ogsaa drøftet den Mulighed, at man ordnede Forholdet saaledes, at Fæsterne traadte sammen og valgte en fast Tillidsmand i Afløsningskommissionen og Jordejerne selvfølgelig ligeledes en fast Tillidsmand. Men Resultatet blev jo saa, at der skulde betales Diæter til disse to Medlemmer af Kommissionen, hvorved Omkostningerne vilde blive betydeligt større end efter Lovforslaget, hvorefter Vurderingsomkostningerne antagelig højt kan løbe op til en Snes Kroner. Forslagsstillerne har i det hele taget gjort Lovforslaget saa enkelt som muligt; vi har udeladt alle saadanne Bestemmelser, som kunde give Anledning til Meningsforskel, fordi de indeholdt Principper. Vi foreslaar, at Afløsningen foregaar paa den Maade, at Fæsteren bliver Selvejer; vi har slet ikke turdet røre ved det Spørgsmaal, hvorvidt Fæstet vedblivende skulde have Fæstes Karakter, har ikke villet medtage noget herom for ikke at lægge Lovforslaget Hindringer i Vejen. Der er adskillige Fæstesteder, hvor Fæstekontrakten snart udløber; for de paagældende Fæstere er det af væsentlig Betydning, at Lovforslaget saa hurtigt som muligt ophøjes til Lov.

Med disse Ord anbefaler jeg vort lille Lovforslag til det høje Tings Velvillie.